

V Bruseli 28. 6. 2021
COM(2021) 323 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Strategický rámec EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie
2021 – 2027
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v meniacom sa svete práce**

{SWD(2021) 148 final} - {SWD(2021) 149 final}

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU
REGIÓNOV**

**Strategický rámec EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie
2021 – 2027**

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v meniacom sa svete práce

1. BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI V EÚ

1.1. Hodnota zdravia a bezpečnosti pri práci

Právne predpisy EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) sú nevyhnutné na ochranu zdravia a bezpečnosti takmer 170 miliónov pracovníkov v EÚ¹. Ochrana ľudí pred nebezpečenstvami, ktoré ohrozujú zdravie a bezpečnosť pri práci, je pri dosahovaní udržateľných dôstojných pracovných podmienok pre všetkých pracovníkov kľúčová. Tieto právne predpisy umožňujú znížiť zdravotné riziká pri práci a zlepšiť normy v oblasti BOZP v celej EÚ a vo všetkých odvetviach. Výzvy však pretrvávajú a pandémia ochorenia COVID-19 zhoršila riziká, ktoré treba riešiť.

Ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov zakotvená v zmluvách² a Charte základných práv³ je jedným z kľúčových prvkov hospodárstva EÚ, ktoré funguje v prospech ľudí. Právo na zdravé a bezpečné pracovisko je zakotvené v zásade 10 Európskeho piliera sociálnych práv a je zásadné, pokiaľ ide o dosiahnutie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja⁴. Je takisto základným prvkom európskej zdravotnej únie, ktorá sa buduje.

V novom rámci v oblasti BOZP na obdobie 2021 – 2027, ktorý bol oznámený v akčnom pláne na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv⁵, sa stanovujú kľúčové priority a opatrenia potrebné na zlepšenie zdravia a bezpečnosti pracovníkov v nasledujúcich rokoch v kontexte sveta po pandémii, ktorý sa vyznačuje zelenými a digitálnymi transformáciami, hospodárskymi a demografickými výzvami a meniacou sa predstavou tradičného pracovného prostredia.

¹ Eurostat, lfsa_egan2, len zamestnanci (okrem pracovníkov v rodinnom podniku).

² https://europa.eu/european-union/law/treaties_sk.

³ Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391).

⁴ <https://sdgs.un.org/goals>.

⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-action-plan_sk.

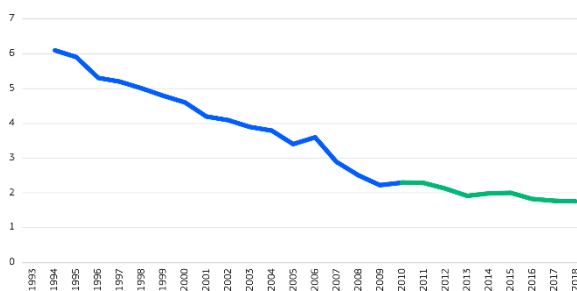
Zdravé a bezpečné pracovné podmienky sú predpokladom zdravej a produktívnej pracovnej sily. Nikto by nemal trpieť chorobami z povolania ani pracovnými úrazmi. Ide o aspekt, ktorý je takisto dôležitý v súvislosti s udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou hospodárstva EÚ.

V posledných troch desaťročiach nastal v súvislosti s BOZP značný pokrok – počet smrteľných pracovných úrazov v EÚ medzi rokmi 1994 a 2018 klesol približne o 70 % (graf 1). Zatiaľ čo k tomuto poklesu nepochybne prispeli faktory ako deindustrializácia a lepšia lekárska starostlivosť, významnú úlohu zohral aj systém EÚ v oblasti BOZP.

Napriek tomuto pokroku bolo v rámci EÚ27 v roku 2018 zaznamenaných viac ako 3 300 prípadov smrteľných úrazov a 3,1 milióna prípadov úrazov bez smrteľných následkov, pričom každý rok zomrie viac ako 200 000 pracovníkov na choroby z povolania. To prináša nesmierne ľudské utrpenie. Zachovanie a zlepšovanie úrovne ochrany pracovníkov preto naďalej zostáva výzvou a potrebou.

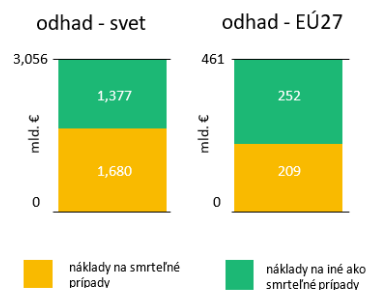
Pokiaľ ide o vysokú úroveň ochrany pracovníkov, sú okrem otázky zdravia a dobrých podmienok prítomné aj silné hospodárske argumenty. Pracovné úrazy a choroby z povolania stoja hospodárstvo EÚ viac ako 3,3 % HDP ročne⁶ (približne 460 miliárd EUR v roku 2019) (graf 2). Kým miera spôsobenej ujmy skrývajúca sa za týmito číslami je nevyčísliteľná, osvedčené postupy v súvislosti s BOZP pomáhajú podnikom, aby boli produktívnejšie, konkurencieschopnejšie a udržateľnejšie. Z odhadov vyplýva, že návratnosť každého eura investovaného do BOZP je pre zamestnávateľa približne dvojnásobná⁷.

Graf 1: Počet smrteľných pracovných úrazov v EÚ – 1994 – 2018 klesol (počet prípadov na 100 000 zamestnancov)

Zdroj: Eurostat, údaje bežných hospodárskych odvetví v rámci EÚ15 (1994 – 2009) a všetkých odvetví hospodárstva v rámci EÚ27 (2010 – 2018).

Graf 2: Náklady pre spoločnosť súvisiace s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania, 2019 (v miliardách EUR)

Zdroj: An international comparison of the cost of work-related accidents and illnesses (Medzinárodné porovnanie nákladov spojených s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania) (EU-OSHA, 2017), odhad založený na údajoch Eurostatu a Svetovej banky.

⁶ Toto číslo sa vypočítalo použitím percentuálneho podielu rokov života vážených dizabilitou z celkového počtu odpracovaných rokov pracujúcej populácie EÚ, ktorý sa vynásobil HDP EÚ. Roky života vážené dizabilitou sa v prípade smrteľných úrazov a úrazov bez smrteľných následkov, ako aj chorôb z povolania vypočítavajú spočítaním stratených rokov života a rokov prežitých so zdravotným postihnutím.

⁷ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, *Socio-economic costs of accidents at work and work-related ill health – final report* (Sociálno-ekonomické náklady pracovných úrazov a poškodenia zdravia pri práci – záverečná správa), 2011.

Pevná podporná štruktúra BOZP zohľadňujúca osobitné potreby MSP, ktoré sú základom hospodárstva EÚ, významne prispieje k udržateľnému hospodárstvu a úspechu BOZP v celej EÚ. Riadnymi opatreniami BOZP sa takisto znižujú náklady na zdravotnú starostlivosť, ako aj iná spoločenskú záťaž. Naopak, náklady v dôsledku slabých opatrení BOZP sú vysoké v prípade jednotlivcov, podnikov a spoločnosti.

Pandémia ochorenia COVID-19 ukázala, aká kľúčová je BOZP, pokiaľ ide o ochranu zdravia pracovníkov, fungovanie našej spoločnosti a kontinuitu kriticky dôležitých hospodárskych a spoločenských činností. Cesta k obnove a opätovnej aktivácii produktivity preto musí zahŕňať aj obnovený záväzok udržať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na poprednom mieste, ako aj zlepšiť synergie medzi BOZP a politikami verejného zdravia.

1.2. Systém EÚ pri práci

Úspechy prístupu EÚ k BOZP možno vysvetliť pomocou dvoch faktorov. Po prvé, EÚ a členské štáty vyvinuli **pokročilý regulačný systém** na stanovenie preventívnych a ochranných opatrení s cieľom riešiť riziká z povolania. Po druhé, tento prístup sa opiera o **tripartitný prístup**, v rámci ktorého sú pracovníci, zamestnávateľia a vlády úzko zapojené do vývoja a vykonávania týchto opatrení v oblasti BOZP, a to na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni. Okrem toho neustála podpora poskytovaná najmä mikropodnikom a MSP napomáha správne uplatňovaniu pravidiel BOZP.

Legislatívny rámec EÚ v oblasti BOZP zahŕňa rámcovú smernicu a 24 osobitných smerníc, ktoré boli vypracované postupne. Európska **rámcová smernica o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci**⁹ z roku 1989 je základom pre **spoločné zásady a minimálne normy v celej EÚ**. Zameriava sa na kultúru predchádzania rizikám a stanovujú sa v nej povinnosti zamestnávateľa, pokiaľ ide o: i) posudzovanie rizík; ii) preventívne opatrenia; iii) poskytovanie informácií o BOZP pracovníkom; iv) odbornú prípravu; v) konzultácie a vi) vyváženú účasť. Tieto povinnosti sa uplatňujú vo všetkých odvetviach a profesiách, ako aj na verejných a súkromných zamestnávateľov. **Osobitné smernice** sa zameriavajú na konkrétne riziká, skupiny a prostredia¹⁰.

Právne predpisy EÚ o BOZP sú vypracované v úzkej spolupráci s **Poradným výborom pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci**¹¹, ktorý je tripartitným orgánom zloženým zo zástupcov národných vlád, odborov a organizácií zamestnávateľov. **Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „EU-OSHA“)**

⁸ Tompa, E., IWH economic analysis recommends a combination of methods to reduce silica dust exposure (Hospodárska analýza IWH odporúča kombináciu metód na zníženie vystavenia účinkom prachu oxidu kremičitého), At Work, vydanie 101, leto 2020: Inštitút pre prácu a zdravie, Toronto.

⁹ Smernica Rady z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (89/391/EHS).

¹⁰ Vykonávanie rámcovej smernice a súvisiacich smerníc EÚ o BOZP na obdobie 2013 – 2017 sa uvádza v priloženom pracovnom dokumente útvarov Komisie SWD(2021) 148/2.

¹¹ Rozhodnutie Rady z 22. júla 2003, ktorým sa zriaďuje Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (2003/C 218/01) (Ú. v. EÚ C 218 z 13.9.2003).

poskytuje usmernenia a nástroje, ktoré spolu s podobnými vnútroštátnymi internetovými nástrojmi: i) poskytujú informácie špecifické pre konkrétne odvetvie primárne zamerané na malé a stredné podniky (MSP), keďže zamestnávajú väčšinu pracovníkov v EÚ a často čelia väčším prekážkam, pokiaľ ide o zabezpečenie ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a ii) vedú zamestnávateľov cez všetky kroky procesu hodnotenia rizík¹². **Výbor vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce**¹³ poskytuje stanoviská k presadzovaniu právnych predpisov EÚ v oblasti BOZP a podporuje spoločné využívanie vedomostí súvisiacich s postupmi inšpekcie práce.

1.3. Stavanie na predchádzajúcich strategických rámcoch a rozsiahle konzultácie

Už takmer 20 rokov zohrávajú strategické rámce EÚ v oblasti BOZP kľúčovú úlohu, pokiaľ ide o spôsob rozhodovania vnútroštátnych orgánov a sociálnych partnerov o cieľoch súvisiacich s BOZP. Tieto ciele zahŕňajú: i) zvýšenie súladu so spoločnými prioritami; ii) uľahčenie spolupráce; iii) aktiváciu investícií do BOZP a iv) podporu konkrétnych činností na úrovni pracovísk.

Kľúčové priority strategického rámca na roky 2014 až 2020¹⁴, napr. predchádzanie chorobám z povolania, riešenie demografickej zmeny a vykonávanie právnych predpisov, sa **uvádzali aj vo vnútroštátnych rámcoch**¹⁵. Niektoré z **kľúčových úspechov** na úrovni EÚ v medziach predchádzajúceho strategického rámca zahŕňajú: i) tri aktualizácie smernice o karcinogénoch a mutagénoch¹⁶ a návrh na štvrtú aktualizáciu; ii) aktualizácie súvisiace s modernizáciou štyroch smerníc, a to aj v oblastiach limitných hodnôt expozície a biologických faktorov; iii) vysoký počet široko využívaných **usmernení a online nástrojov** EU-OSHA pre zamestnávateľov, a to aj v súvislosti s ochorením COVID-19 a iv) inšpekčné príručky a nástroje vyvinuté Výborom vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce.

Tento strategický rámec vychádza z inventarizácie výsledkov vykonávania strategického rámca EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie 2014 – 2020. V rámci inventarizácie sa identifikoval určitý počet výziev súvisiacich s krátkodobejším vykonávaním strategického rámca vzhľadom na: i) prekážky v oblasti zdrojov v členských štátoch; ii) potrebu zvýšiť zameranie na choroby z povolania, demografické zmeny, psychosociálne riziká a muskuloskeletálne poruchy a iii) potrebu pomôcť inšpektorátom práce aj spoločnostiam zlepšiť ich normy v oblasti BOZP.

¹² Napr. doteraz bolo uverejnených 250 nástrojov interaktívneho hodnotenia rizík online a viac ako 70 nástrojov sa vyvíja. Prostredníctvom týchto nástrojov sa vykonalo viac ako 173 000 posúdení rizík.

¹³ Zastupuje orgány inšpekcie práce členských štátov.

¹⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o strategickom rámci EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2014 – 2020, COM(2014) 332 final.

¹⁵ Správa EÚ o národných stratégiách v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. EU-OSHA 2019.

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES z 29. apríla 2004 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci.

Tento strategický rámec je takisto založený na **vstupných údajoch širokej škály zainteresovaných strán**, ktoré odzrkadľujú záväzok všetkých aktérov pri jeho vykonávaní. Základ položila správa EU-OSHA o národných stratégiách BOZP, osobitná hodnotiacia správa a inovatívne nástroje zisťovania. Ďalšími zásadnými zdrojmi informácií pre rámec boli: i) viaceré závery Rady¹⁷; ii) správy¹⁸, odporúčania, vypočutia a iná komunikácia s Európskym parlamentom; iii) komunikácia so sociálnymi partnermi a s nezávislými expertmi; iv) odpovede z otvorenej verejnej konzultácie a v) stanovisko Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Rámec takisto vychádza z informácií získaných na základe posúdenia praktického vykonávania rámcovej smernice 89/391/EHS o bezpečnosti a ochrane zdravia pracovníkov pri práci, ako aj 23 súvisiacich smerníc EÚ v období 2013 až 2017.

Tieto výsledky sú zhrnuté v pracovnom dokumente útvarov Komisie¹⁹ a v súhrnnej správe²⁰, ktoré sú priložené k tomuto oznámeniu.

2. AKTUALIZOVANÁ VÍZIA BOZP – TRI KĹÚČOVÉ CIELE

Priority predchádzajúceho rámca sú relevantné aj v súčasnosti. V EÚ sú však potrebné ďalšie opatrenia v oblasti BOZP na zabezpečenie vhodnosti pracovísk, pokiaľ ide o čoraz rýchlejšie zmeny v hospodárstve, demografii, pracovných režimoch a spoločnosti ako celku²¹. V prípade istej časti pracovníkov v EÚ sa koncepcia pracoviska stáva čoraz premenlivejšou a zároveň viac komplikovanejšou, keďže vznikajú nové organizačné formy, obchodné modely a priemyselné odvetvia. Pandémia ochorenia COVID-19 tieto zložitosti zvýraznila a vďaka nej sa BOZP a politika verejného zdravia prepojili viac ako kedykoľvek predtým.

Strategický rámec sa preto zameriava na **tri prierezové kľúčové ciele** na nasledujúce roky:

- anticipácia a riadenie **zmeny** v novom svete práce, ktorú priniesla zelená, digitálna a demografická transformácia,
- zlepšenie **predchádzania** pracovným úrazom a chorobám z povolania,
- zvýšenie **pripravenosti** na akékoľvek potenciálne budúce zdravotné krízy.

¹⁷ Závery Rady z 13. júna 2019 „Meniaci sa svet práce: úvahy o nových formách práce a dôsledkoch pre bezpečnosť a zdravie pracovníkov“ (rumunské predsedníctvo); závery Rady z 10. decembra 2019 „Nový strategický rámec EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci: posilnenie vykonávania predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v EÚ“ (fínske predsedníctvo); závery Rady z 8. júna 2020 „Zlepšovanie podmienok na pracovisku“ (chorvátske predsedníctvo).

¹⁸ Uznesenie Európskeho parlamentu z 19. januára 2017 o Európskom pilieri sociálnych práv [2016/2095(INI)]; uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o silnej sociálnej Európe pre spravodlivé transformácie [2020/2084(INI)].

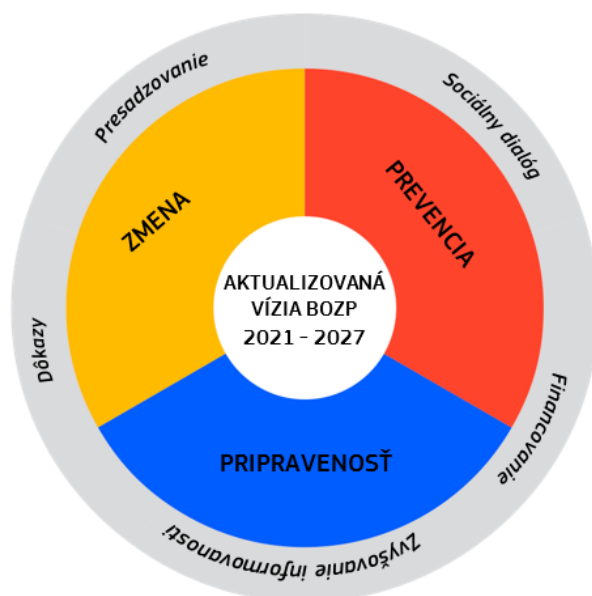
¹⁹ SWD(2021) 148/2.

²⁰ SWD(2021) 149/2.

²¹ ESENER 2019.

Na splnenie týchto cieľov sú potrebné opatrenia na úrovni EÚ a na vnútroštátnej, sektorovej a podnikovej úrovni.

Vykonávanie týchto troch cieľov bude podporené: i) sociálnym dialógom; ii) posilnením dôkazovej základne; iii) posilnením presadzovania predpisov; iv) zvyšovaním

informovanosti a v) financovaním.

2.1. Anticipácia a riadenie zmeny

Povaha mnohých úloh, pracovných režimov a pracovísk sa mení. Vznikli pracovné pozície, ktoré pred desaťročím neexistovali, pričom ich vznik poháňala **zelená a digitálna transformácia**. Európska zelená dohoda²², digitálna stratégia EÚ²³ a Nová priemyselná stratégia pre Európu²⁴ spoločne: i) vytvoria zásadné investície; ii) prispievajú k rastu, inovácii a vytváraniu pracovných miest a iii) poskytnú flexibilitu a príležitosti pre pracovníkov, podniky a samostatne zárobkovo činné osoby. Rozpočet EÚ na roky 2021 až 2027 vo výške 1,8 bilióna EUR spolu s nástrojom NextGenerationEU podporia tieto iniciatívy a prispievajú k udržateľnej obnove. Demografické zmeny v podobe starnúcej pracovnej sily v Európe si zároveň vyžadujú sústavné úvahy a reakcie. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v tomto zohráva zásadnú úlohu, keďže vzhľadom na to, že pracovníci starnú, treba prispôbiť pracovné prostredie a úlohy ich osobitným potrebám a minimalizovať riziká. Preto sa v rámci

²² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk.

²³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_sk.

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52020DC0102>.

zelenej knihy o starnutí²⁵ otvorila diskusia o podmienkach účasti na trhu práce pre starších pracovníkov.

Technologický pokrok môže pracovníkom vo všetkých fázach života a kariérneho rastu poskytnúť nové príležitosti. Digitálne technológie môžu pracovníkom vrátane pracovníkov so zdravotným postihnutím alebo starších pracovníkov, ako aj ich zamestnávateľom poskytnúť digitalizované riešenia na podporu ich zdravia a blahobytu. Tieto technologické vymoženosti môžu ponúknuť viac príležitostí na zlepšenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom pre ženy aj mužov a na podporu vykonávania BOZP prostredníctvom dostupných nástrojov, zvyšovania informovanosti a efektívnejšej inšpekcie. Robotizácia, používanie umelej inteligencie a výraznejšia prevaha práce na diaľku znižujú riziká nebezpečných úloh, napríklad tých vo vysoko kontaminovaných oblastiach, ako sú systémy na odvádzanie odpadovej vody, skládky alebo poľnohospodársko-fumigačné oblasti. Nové technológie však predstavujú aj niekoľko výziev, a to z dôvodu: i) vyššej nepravidelnosti, pokiaľ ide o čas a miesto vykonávania práce, a ii) rizík súvisiacich s novými nástrojmi a strojmi. Zmena klímy môže mať takisto vplyv na bezpečnosť a zdravie pracovníkov, a to aj prostredníctvom zvýšenej teploty okolia, znečistenia ovzdušia a extrémneho počasia.

- ***Modernizácia a zjednodušenie pravidiel EÚ v oblasti BOZP v kontexte zelenej a digitálnej transformácie***

Právne predpisy EÚ v oblasti BOZP už zahŕňajú mnoho **rizík, ktoré vznikajú na základe meniacich sa priemyselných odvetví, zariadení a pracovísk**. V posledných rokoch boli modernizované štyri smernice týkajúce sa BOZP, ktoré sa vzťahujú na osobné ochranné prostriedky, lekársku starostlivosť na palubách plavidiel, biologické faktory pri práci a vystavenie chemickým faktorom²⁶. Komisia navrhla aj revíziu smernice o strojových zariadeniach²⁷, v ktorej sa riešia riziká vyplývajúce z digitalizácie a používania strojových zariadení, ktoré sú takisto relevantné v záujme zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Okrem toho navrhuje prvý právny rámec pre umelú inteligenciu, v ktorom sa riešia riziká určitých systémov umelej inteligencie používaných pri zamestnávaní, riadení pracovníkov a prístupe k samostatnej zárobkovej činnosti²⁸. Významný technologický pokrok, najmä v oblasti **zobrazovacích jednotiek a pracovísk**, ako aj vyvíjajúce sa potreby a kapacity starnúcej pracovnej sily, si však vyžadujú ďalšie relevantné aktualizácie právnych predpisov. V koncepcii Priemysel 5.0²⁹ sa navrhuje vízia toho, ako by európsky priemysel mohol mať vedúcu pozíciu v rámci

²⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/1_en_act_part1_v8_0.pdf.

²⁶ Osobné ochranné prostriedky (smernica Rady 89/656/EHS); lekárska starostlivosť na palubách plavidiel (smernica Rady 92/29/EHS); biologické faktory pri práci (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES); piaty zoznam smerných najvyšších prípustných hodnôt vystavenia pri práci (smernica Komisie 2019/1831).

²⁷ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2019-Revision-of-the-Machinery-Directive>.

²⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence>.

²⁹ https://ec.europa.eu/info/news/industry-50-towards-more-sustainable-resilient-and-human-centric-industry-2021-jan-07_en.

zelenej a digitálnej transformácie, a to zosúladením práv a potrieb pracovníkov s technologickým pokrokom a možnosťami našej planéty.

Meniace sa formy práce vyplývajúce okrem iného z digitalizácie, ako aj dôležitý nárast populácie pracujúcej na diaľku, si bude takisto vyžadovať nové a aktualizované riešenia v oblasti BOZP. Rýchle nasadenie vyspelých bezdrôtových, mobilných a iných pokročilých technológií – a používanie takýchto zariadení na pracovné účely vo vyššej miere – si vyžaduje ďalšiu analýzu vystavenia pracovníkov optickému žiareniu a elektromagnetickým poliam, ako aj analýzu možných nepriaznivých účinkov na zdravie v prípade výkonnejších prístrojov.

Komisia sleduje celkový vývoj nových foriem práce a obchodných modelov, a to najmä tých, ktoré súvisia s hospodárstvom založeným na dopyte fungujúcim vďaka internetu (tzv. *on-demand economy*). Komisia nedávno začala druhú fázu konzultácií so sociálnymi partnermi, a pokiaľ budú sociálni partneri ochotní medzi sebou rokovať, na konci roka 2021 predloží iniciatívu na zlepšenie pracovných podmienok ľudí pracujúcich cez digitálne platformy³⁰. Jedným z kľúčových cieľov tejto iniciatívy je zabezpečiť primerané pracovné podmienky, a to aj v oblasti zdravia a bezpečnosti, pre všetkých ľudí pracujúcich cez platformy. Tým sa predovšetkým objasní situácia, pokiaľ ide o *acquis* Únie v oblasti BOZP, ktoré sa uplatňuje na ľudí uznaných za zamestnancov, ale nie na ľudí kvalifikovaných ako samostatne zárobkovo činné osoby.

Keďže sa začína vykonávať viacero iniciatív v rámci Európskej zelenej dohody a Stratégie EÚ pre udržateľne vyrábané a používané chemikálie³¹, je potrebné revidovať súčasné prípustné hodnoty určitých nebezpečných látok používaných v existujúcich a vznikajúcich odvetviach³². Revízia je relevantná v prípade zelených transformácií, ako aj v záujme predchádzania chorobám z povolania, a to najmä rakovine (pozri aj oddiel 2.2). Pokiaľ ide o **olovo** a **kobalt**, dve nebezpečné látky často používané v technológiách využívajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a pri výrobe batérií, nové vedecké údaje naznačujú, že limitné hodnoty by sa mali preveriť alebo v prípade kobaltu stanoviť.

Ďalšou takou látkou je **azbest**. Vystavenie účinkom azbestu sa bude v rámci vlny obnovy³³, ktorej cieľom je prispôsobiť budovy klimaticky neutrálnej budúcnosti v kontexte Európskej zelenej dohody, považovať za rizikový faktor pre zdravie. Zatiaľ čo azbest sa už nemôže v EÚ vyrábať ani používať, existuje problém s pozostatkom z minulosti, ktorému čelia pracovníci pri obnove budov, ktorá si častokrát vyžaduje odstránenie azbestu používaného pred mnohými rokmi. Vystavenie účinkom azbestu si v Európe ročne vyžiada približne 88 000 obetí na ľudských životoch a predstavuje v 55 – 85 % prípadov príčinu vzniku rakoviny pľúc z povolania a odhaduje sa, že miera

³⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=522&furtherNews=yes&newsId=10025>.

³¹ <https://ec.europa.eu/environment/pdf/chemicals/2020/10/Strategy.pdf>.

³² <https://echa.europa.eu/oels-activity-list/-/substance-rev/25140>.

³³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Vlna obnovy pre Európu – ekologizácia našich budov, tvorba pracovných miest, zlepšovanie životných podmienok, COM(2020) 662 final.

úmrtnosti spôsobená týmto vystavením sa bude naďalej zvyšovať až do konca 20. a 30. rokov tohto storočia³⁴. Na zamestnávateľov sa už uplatňujú prísne ustanovenia, pokiaľ ide o ochranu, plánovanie a odbornú prípravu. Vzhľadom na najnovšie vedecké dôkazy sa limitná hodnota expozície v prípade azbestu musí znížiť. Na tento účel Komisia súčasne s týmto strategickým rámcom spúšťa druhú konzultáciu so sociálnymi partnermi³⁵.

- **Zameranie na psychosociálne riziká**

Už pred vypuknutím pandémie trápili duševné zdravotné problémy približne 84 miliónov ľudí³⁶ v EÚ. Polovica pracovníkov v EÚ považuje stres na svojom pracovisku za bežný, pričom stres je dôvodom približne polovice všetkých neodpracovaných dní. Približne 80 % manažérov trápi pracovný stres³⁷.

V dôsledku pandémie začalo takmer 40 %³⁸ pracovníkov pracovať na diaľku na plný pracovný úväzok³⁹. Týmto sa zastierajú tradičné hranice medzi prácou a súkromným životom a spolu s ostatnými trendmi práce na diaľku, ako je neustála pripojiteľnosť, nedostatok sociálnej interakcie a zvýšené využívanie IKT, to prispieva k dodatočnému nárastu **psychosociálnych a ergonomických rizík**.

Z údajov vyplýva, že riešenie nebezpečenstiev ohrozujúcich psychosociálnu pohodu si vyžaduje proces s rôznymi etapami, pri ktorých sa zaznamenávajú zmeny v pracovnom prostredí. Európska komisia financuje projekty, ktoré riešia tieto výzvy. Projekty sa zameriavajú na vyvinutie a zavedenie intervencií s cieľom podporiť dobré duševné zdravie a predchádzať duševným ochoreniam z povolania. Očakáva sa, že najmä projekty programu Horizont 2020 „Magnet4Europe“⁴⁰ a „EMPOWER“⁴¹ prinesú inovatívne výsledky. Pokiaľ ide o pracovníkov v kritickom povolaní v zdravotníckom sektore alebo sektore poskytovania starostlivosti, cieľom projektu „RESPOND“ je riešenie škodlivých účinkov pandémie ochorenia COVID-19 na duševné zdravie⁴².

³⁴ Práca s azbestom pri energetickej renovácii (stanovisko z vlastnej iniciatívy). <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/news/workers-health-should-not-be-jeopardised-order-make-buildings-energy-efficient>.

³⁵ Dokumenty z konzultácie budú uverejnené tu: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?advSearchKey=consultationsocialpartners&mode=advancedSubmit&catId=22&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0#navItem-1.

³⁶ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/state/docs/2018_healthatglance_rep_en.pdf

³⁷ Eurofound a EU-OSHA (2014), Psychosociálne riziká v Európe: výskyt a stratégie v oblasti prevencie, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg.

³⁸ V porovnaní so začiatkom roka 2020, keď na diaľku na plný pracovný úväzok alebo príležitostne pracoval 1 z 10 zamestnaných ľudí v EÚ, pričom tomu tak vo všeobecnosti bolo vo vysokokvalifikovaných povolaniach v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) a v odvetviach náročných na znalosti.

³⁹ https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/jrc120945_policy_brief_-_covid_and_telemwork_final.pdf

⁴⁰ <https://cordis.europa.eu/project/id/848031>.

⁴¹ <https://cordis.europa.eu/project/id/848180>.

⁴² <https://www.respond-project.eu>.

Komisia:

- Zmodernizuje legislatívny rámec v oblasti BOZP súvisiaci s **digitalizáciou**, a to revíziou smernice o **pracoviskách**⁴³ a smernice o **zobrazovacích jednotkách**⁴⁴ do roku 2023.
- Navrhne **ochranné limitné hodnoty** pre:
 - **azbest** v rámci smernice o azbeste pri práci⁴⁵ v roku 2022,
 - **olovo** a **diizokyanáty** v rámci smernice o chemických faktoroch⁴⁶ v roku 2022,
 - **kobalt** v rámci smernice o karcinogénoch a mutagénoch v prvom štvrtroku 2024.
- Začne kampaň EU-OSHA s názvom „Zdravé pracoviská“ na obdobie 2023 až 2025, ktorá bude zameraná na vytváranie bezpečnej a zdravej **digitálnej** budúcnosti, a najmä na **psychosociálne a ergonomické riziká**.
- V spolupráci s členskými štátmi a sociálnymi partnermi pripraví **nelegislatívnu iniciatívu na úrovni EÚ týkajúcu sa duševného zdravia v práci**, v rámci ktorej sa hodnotia vznikajúce problémy súvisiace s duševným zdravím pracovníkov a v rámci ktorej sa pred koncom roka 2022 predloží usmernenie týkajúce sa opatrení.
- Vypracuje analytický základ⁴⁷, **elektronické nástroje a usmernenia** na posúdenie rizika v súvislosti so zelenými a digitálnymi pracovnými miestami a procesmi, a najmä v súvislosti s **psychosociálnymi a ergonomickými rizikami**.
- Požiadava do konca roka 2021 panel odborníkov pre účinné spôsoby investovania do zdravia⁴⁸ o stanovisko, pokiaľ ide o podporu **duševného zdravia zdravotníckych pracovníkov a iných pracovníkov v kritickom povolání**.
- Zabezpečí primerané následné opatrenia v súvislosti s uznesením Európskeho parlamentu o **práve na odpojenie**⁴⁹.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- Aktualizovali svoje vnútroštátne právne rámce po konzultácii so sociálnymi partnermi, a to s cieľom riešiť riziká a príležitosti v oblasti BOZP, ktoré súvisia so zelenými a digitálnymi transformáciami. Členské štáty by sa mali zamerať na používanie digitálnych nástrojov, aby tak bola inšpekcia práce efektívnejšia, a to

⁴³ Smernica Rady 89/654/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku.

⁴⁴ Smernica Rady 90/270/EHS z 29. mája 1990 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami.

⁴⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/148/ES z 30. novembra 2009 o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom azbestu pri práci.

⁴⁶ Smernica Rady 98/24/ES zo 7. apríla 1998 o ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s chemickými faktormi pri práci.

⁴⁷ Prehľad BOZP o digitalizácii a psychosociálnych rizikách, 2021 – 2024, v spolupráci s EU-OSHA.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/expert_panel/docs/mandate_workforce_mental-health_en.pdf.

⁴⁹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0021_SK.html

predchádzaním porušovaniu právnych predpisov a jeho odhaľovaním.

- Vykonávali „partnerské preskúmania“ a riešili tak pracovné psychosociálne a ergonomické problémy.
- Posilnili monitorovanie a zber údajov v súvislosti so situáciou duševných a psychosociálnych rizik vo všetkých odvetviach.

Komisia vyzýva sociálnych partnerov, aby:

- Prijali opatrenia a aktualizovali existujúce dohody na medziodvetvovej a sektorovej úrovni do roku 2023 s cieľom riešiť nové problémy v oblasti BOZP súvisiace s digitálnym trhom práce, a najmä psychosociálne a ergonomické riziká.
- Našli spoločne dohodnuté riešenia s cieľom riešiť výzvy, ktoré vznikli v súvislosti s telepracou, digitalizáciou a právom na odpojenie, pričom budú stavať na rámcovej dohode európskych sociálnych partnerov o digitalizácii⁵⁰.

2.2. Zlepšenie prevencie chorôb z povolania a pracovných úrazov

Na zníženie počtu úmrtí súvisiacich so zamestnaním v čo najväčšej miere sa musí vyvinúť veľké úsilie v súlade s **prístupom vízie nulovej úmrtnosti (tzv. Vision Zero), pokiaľ ide o úmrtia súvisiace so zamestnaním v EÚ**⁵¹. Na tento účel posilňuje tento strategický rámec **kultúru prevencie** v organizáciách aj medzi jednotlivými pracovníkmi.

Predchádzať úmrtiam súvisiacim so zamestnaním bude možné len: i) dôkladným **prešetrením úrazov a úmrtí** na pracovisku; ii) identifikovaním a **riešením príčin týchto úrazov a úmrtí**; iii) **zvyšovaním povedomia** o rizikách týkajúcich sa úrazov, zranení a chorôb z povolania a iv) **posilnením presadzovania** existujúcich pravidiel a usmernení. Poznatky získané zo situácií, ktorým sa zabránilo v poslednej chvíli, a z kritických udalostí, ako aj výmena informácií o týchto udalostiach, povedú k lepšej analýze a prevencii v rámci EÚ. Napríklad v sektore poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v EÚ je počet úrazov a úmrtí naďalej neprijateľne vysoký. Zásadné sú v tomto smere spoľahlivé údaje o počte úrazov a úmrtí na farmách, ako aj komplexné zvyšovanie povedomia, a to aj pokiaľ ide o potenciálne riziká pre ostatných členov rodiny a deti žijúce na farme.

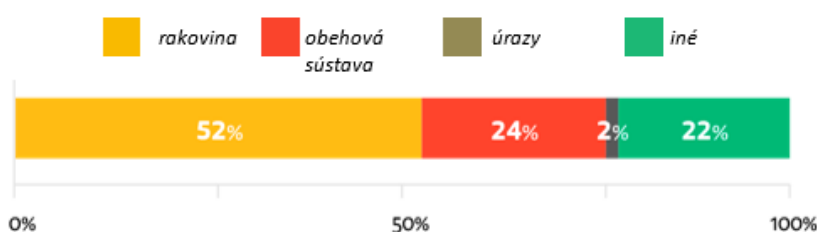
Príčiny úmrtí súvisiacich so zamestnaním

⁵⁰ https://www.etuc.org/system/files/document/file2020-06/Final%2022%2006%2020_Agreement%20on%20Digitalisation%202020.pdf.

⁵¹ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o silnej sociálnej Európe pre spravodlivú transformáciu [2020/2084(INI)] vyzýva členské štáty, aby sa zaviazali k odstráneniu úmrtí súvisiacich s prácou a chorôb z povolania do roku 2030, a vyzýva Komisiu, aby v záujme dosiahnutia tohto cieľa predložila novú stratégiu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Hlavnou príčinou úmrtí súvisiacich so zamestnaním v EÚ je **rakovina** (graf 3). Karcinogény podľa odhadov každoročne prispievajú k 100 000 prípadom úmrtí na rakovinu z povolania. Kľúčovými prvkami európskeho plánu na boj proti rakovine⁵² sú opatrenia na boj proti rakovine z povolania, pričom sa v pláne stanovuje nový prístup EÚ k udržateľnej prevencii rakoviny, liečbe a starostlivosti. Závazok EÚ bojovať proti rakovine z povolania je takisto v súlade so stratégiou plánu opatrení proti karcinogénom⁵³ na roky 2020 – 2024, ktorý spája členské štáty a sociálnych partnerov s cieľom rýchlo zaviesť limitné hodnoty a ďalšie ustanovenia prijaté na úrovni EÚ, čím sa obmedzí vystavenie 26 nebezpečným látkam, a teda sa zlepšia pracovné podmienky pre približne 40 miliónov pracovníkov.

Graf 3: Príčiny úmrtí súvisiacich so zamestnaním (%) v EÚ⁵⁴

Zdroj: *An international comparison of the cost of work-related accidents and illnesses (Medzinárodné porovnanie nákladov spojených s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania)*, EU-OSHA (2017).

Ďalším zásadným aspektom v súvislosti so zlepšením ochrany pracovníkov je riešenie **ochorení obehovej sústavy z povolania**, ako sú srdcové ochorenia alebo mŕtvice. Hoci sú ochorenia obehovej sústavy **druhou najčastejšou príčinou úmrtí súvisiacich so zamestnaním** v EÚ (graf 3), o ich hlavných príčinách a prepojení s rizikami súvisiacimi so zamestnaním sa vie len málo. To bráni zavedeniu vhodných ochranných opatrení na pracovisku. Prioritou by mal byť ďalší výskum a zber údajov, ako aj podpora zdravia na pracovisku na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni. Tieto opatrenia by mali zahŕňať aj **muskuloskeletálne poruchy**, ktoré postihujú milióny pracovníkov v EÚ⁵⁵. Muskuloskeletálne poruchy z povolania môžu v najhoršom prípade viesť k zdravotnému postihnutiu, pričom tieto poruchy sa zvyčajne nespájajú s jednou príčinou, ale s kombináciou fyzických, psychosociálnych, organizačných a individuálnych faktorov.

- **Nebezpečné látky**

Nebezpečné látky možno nájsť takmer na každom pracovisku, pričom týmto látkam sú každý deň vystavené milióny pracovníkov v EÚ.

Celkovo sa proces riešenia problému v súvislosti s nebezpečnými látkami založený na vedeckom posúdení, konzultácii s tripartitným Poradným výborom pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ako aj na úzkom zapojení všetkých zainteresovaných strán,

⁵² https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/non_communicable_diseases/docs/eu_cancer-plan_sk.pdf.

⁵³ <https://roadmaponcancerogens.eu/>.

⁵⁴ Údaje o EÚ sú z obdobia pred rokom 2021, zahŕňajú preto aj Spojené kráľovstvo.

⁵⁵ <https://healthy-workplaces.eu/en/about-topic/what-issue>

ukázal ako úspešný, hoci je náročný na čas a zdroje. Metodika riešenia problému nebezpečných látok sa v tomto strategickom rámci bude aj naďalej aktualizovať s cieľom identifikovať ďalšie **zefektívnenie pri stanovovaní limitných hodnôt v záujme BOZP** v rámci rozhodovacieho procesu. Okrem toho Komisia bude aj naďalej zefektívňovať rozhranie medzi BOZP a nariadením REACH⁵⁶ s cieľom zabezpečiť ochranu pracovníkov v súlade s prístupom „jedna látka, jedno hodnotenie“ a aktualizovaným prístupom lepšej právnej regulácie.

Prebiehajúce legislatívne konanie o limitoch pre **akrylonitril, zlúčeniny niklu a benzén**⁵⁷ v rámci smernice o karcinógenoch a mutagénach pomôže zvýšiť úroveň ochrany pred karcinogénymi a mutagénymi látkami pre viac ako jeden milión pracovníkov. Okrem toho Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci identifikuje látky, ktoré sa majú riešiť prioritne v rámci smernice o karcinógenoch a mutagénach a smernice o chemických faktoroch, s cieľom zabezpečiť aktualizované limitné hodnoty pre nebezpečné chemikálie.

V súlade s požiadavkami Európskeho parlamentu bude prioritou aktualizácia a rozšírenie úrovne ochrany pracovníkov vystavených **látkam poškodzujúcim reprodukciu**. Reprotoxické látky majú dve skupiny rôznych účinkov: i) účinky na pohlavné funkcie a plodnosť a ii) účinky na vývoj plodu alebo potomstva. Ide o závažné zdravotné riziká, ktoré môžu viesť k spontánnemu potratu, narodeniu mŕtveho plodu alebo pomalšiemu kognitívnemu vývoju počatých detí. Podľa odhadu najhoršieho scenára môžu byť látky poškodzujúce reprodukciu príčinou až 1 274 nových prípadov ochorení reprodukčného systému každý rok, čo má za následok hospodárske náklady vo výške 381 miliónov EUR ročne. **Olovo** je najväčším prispievateľom k ochoreniam spôsobeným látkami poškodzujúcimi reprodukciu⁵⁸. Pripravovaný návrh na prísnejšie záväzné limitné hodnoty pre olovo bude teda veľkým krokom vpred v súvislosti s riešením problému látok poškodzujúcich reprodukciu. Dôležité však bude aj vypracovanie špecifického zoznamu kľúčových reprotoxických látok, ktoré treba naliehať riešiť. Pracovná skupina pre chemikálie Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci bude zároveň diskutovať o potrebe doplniť látky poškodzujúce reprodukciu a nebezpečné lieky do smernice o karcinógenoch a mutagénach, ako aj do metodiky stanovovania limitných hodnôt.

⁵⁶ Nariadenie o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (https://ec.europa.eu/environment/chemicals/reach/reach_en.htm).

⁵⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0571>.

⁵⁸ Štúdia o chemických látkach poškodzujúcich reprodukciu. <https://ec.europa.eu/social/>.

Európsky parlament a zainteresované strany takisto zdôraznili potrebu chrániť zdravotnícky personál vystavený **nebezpečným liekom** a iným rizikám. Európska komisia a EU-OSHA začali rozsiahle štúdie a dialógy s odborníkmi a so zainteresovanými stranami o tom, ako riešiť tieto riziká v rámci efektívneho poskytovania zdravotnej starostlivosti. To odhalilo veľkú potrebu ďalšej odbornej prípravy, pokynov a usmernení, ako aj výzvy súvisiace s prijatím záväzných právnych predpisov na riešenie tohto problému.

Podpora zdravia pri práci

Zdravá pracovná sila je základnou podstatou silného a odolného hospodárstva a silnej a odolnej spoločnosti. Podporou výberu zdravého životného štýlu na pracovisku možno výrazne znížiť výskyt absencií, chorôb a neprenosných ochorení (napríklad rakovina, obezita, srdcovo-cievne choroby a cukrovka). Prostredníctvom európskeho plánu na boj proti rakovine sa napríklad prijímajú opatrenia na zlepšenie gramotnosti v oblasti zdravia, pokiaľ ide o riziká vzniku rakoviny a zdravotné determinanty s cieľom poskytnúť ľuďom, vrátane pracovníkov, informácie a nástroje, ktoré potrebujú, aby robili „zdravšie“ rozhodnutia.

Pracoviská pre všetkých

Kľúčové pri zabezpečovaní bezpečnosti a zdravia pracujúcich žien a mužov, a to aj pri posudzovaní rizík pri práci, je uznávanie rozmanitosti vrátane rodových rozdielov a nerovností, ako aj boj proti diskriminácii na pracovisku. Pandémia napríklad poukázala na riziká nesprávne prispôbajúcich nástrojov a vybavenia (napr. ženy v sektore zdravotnej starostlivosti museli nosiť osobné ochranné prostriedky navrhnuté pre mužov) a na potrebu poskytovať presné, včasné a ľahko zrozumiteľné informácie, aby sa zabezpečilo, že všetci pracovníci, vrátane tých najviac znevýhodnených, v plnom rozsahu rozumejú pravidlám na pracovisku a môžu si uplatňovať svoje práva. Budú sa podporovať opatrenia s cieľom predchádzať rodovému vychýleniu pri posudzovaní a prioritizovaní rizík pre opatrenia, a to zabezpečením: i) **rodového** zastúpenia na konzultáciách s pracovníkmi; ii) odbornej prípravy prispôbenej osobnej situácii zamestnancov a iii) uznania rizík v rámci povolání, ktoré sa dlho prehliadali alebo boli považované za „ľahkú prácu“ (napr. poskytovatelia neformálnej starostlivosti alebo upratovači).

V súlade so stratégiou Komisie v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030⁵⁹ Komisia predstaví balík na zlepšenie výsledkov trhu práce, pokiaľ ide o **osoby so zdravotným postihnutím**. Tento balík bude obsahovať usmernenia a podporu pre vzájomné učenie, pokiaľ ide o: zaistenie ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a systémy pracovnej rehabilitácie pre ľudí, ktorí trpia chronickými chorobami, alebo ľudí, ktorí boli obeťami úrazov.

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes>.

Násilie, obťažovanie alebo diskriminácia na pracovisku, či už na základe pohlavia, veku, zdravotného postihnutia, náboženstva alebo viery, rasového alebo etnického pôvodu alebo sexuálnej orientácie, môžu ovplyvniť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, a teda mať negatívne následky pre tých, ktorých sa to týkalo, ich rodinu, spolupracovníkov, organizáciu a spoločnosť ako celok. Môže to viesť aj k situáciám pracovného vykorisťovania. Komisia posúdi, ako posilniť účinnosť smernice o sankciách voči zamestnávateľom (2009/52/ES), a to aj pokiaľ ide o inšpekcie práce zamerané najmä na zraniteľné skupiny pracovníkov. Komisia predložila návrh na rozhodnutie Rady, ktorým sa členské štáty splnomocňujú, aby v záujme EÚ ratifikovali Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o násilí a obťažovaní z roku 2019 (č. 190)⁶⁰. Dohovor takisto zahŕňa osobitné pravidlá týkajúce sa rodovo motivovaného násillia a obťažovania na pracovisku, ktoré budú posilnené prostredníctvom nadchádzajúceho legislatívneho návrhu o prevencii rodovo motivovaného násillia na ženách a domáceho násillia a boji proti nim, ako sa uvádza v stratégii EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025⁶¹.

Komisia:

- Podporí „**prístup vízie nulovej úmrtnosti**“, pokiaľ ide o úmrtia súvisiace so zamestnaním, a to:
 - zlepšovaním zberu údajov o pracovných úrazoch a chorobách z povolania a analyzovaním základných príčin každého úmrtia alebo zranenia, ktoré súvisia so zamestnaním,
 - zriadením osobitnej tripartitnej pracovnej skupiny Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zameranej na prístup vízie nulovej úmrtnosti a vyvíjaním cielených informačných činností a nástrojov na zvýšenie povedomia,
 - posilnením presadzovania právnych predpisov prostredníctvom podporovania Výboru vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce pri zvyšovaní povedomia o znižovaní počtu prípadov úmrtí súvisiacich so zamestnaním na úrovni podnikov, šírením osvedčených postupov a podporovaním intenzívnejšej odbornej prípravy pre inšpektoráty práce.
- Aktualizuje pravidlá EÚ, pokiaľ ide o nebezpečné látky, s cieľom bojovať proti **rakovine a ochoreniam reprodukčného systému a dýchacej sústavy**, a to:
 - otvorením konzultácie so sociálnymi partnermi o znížených limitných hodnotách pre **dym, ktorý vzniká pri zváraní, polycyklické aromatické uhl'ovodíky, izoprén a 1,4-dioxán** v rámci smernice o karcinogénoch a mutagénoch⁶², a to v roku 2023,
 - identifikovaním prioritného zoznamu **reprotoxických látok**, ktoré sa majú riešiť prostredníctvom príslušných smerníc do konca roka 2021.
- Poskytne aktualizované usmernenia, a to aj pokiaľ ide o odbornú prípravu, protokoly, dohľad a monitorovanie, v záujme ochrany pracovníkov pred

⁶⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0024>.

⁶¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52020DC0152>.

⁶² Piata revízia smernice o karcinogénoch a mutagénoch.

vystavením **nebezpečným liekom** do roku 2022.

- V spolupráci s EU-OSHA vytvorí prehľad v oblasti BOZP týkajúci sa **sektora zdravia a starostlivosti**, a to do prvého štvrťroka 2024.
- Podporí zvyšovanie povedomia v súvislosti s **muskuloskeletálnymi poruchami, rakovinou a duševným zdravím**, ako aj **obťažovaním na pracovisku a rodovým vychýlením**.
- Poskytne v spolupráci s EU-OSHA informácie malým a stredným podnikom týkajúce sa jednotlivých odvetví.
- Navrhne legislatívnu iniciatívu o prevencii rodovo motivovaného násillia na ženách a domáceho násillia a boji proti nim, a to do konca roka 2021.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- Pracovali na dosiahnutí prístupu „**vízie nulovej úmrtnosti**“, pokiaľ ide o úmrtia v EÚ súvisiace so zamestnaním.
- Riešili pracovné riziká súvisiace s **ochoreniami obehovej sústavy**.
- Podporovali medzi pracovníkmi Európsky kódex proti rakovine s cieľom zlepšiť ich gramotnosť v oblasti zdravia a znížiť riziká vzniku rakoviny.
- Posúdili a riešili riziká s osobitným zameraním na **skupiny najviac zasiahnuté pandémiou**, ako sú osoby so zdravotným postihnutím.
- Aktívne podporili reintegráciu, nediskrimináciu a prispôsobenie pracovných podmienok pracovníkov, ktorí sú onkologickými pacientmi alebo vyliečenými onkologickými pacientmi.
- Podporili **rodové hľadisko** v rámci navrhovania, vykonávania a podávania správ.
- Aktívne riešili **nebezpečenstvá v sektore zdravotnej starostlivosti** zavedením a vykonávaním bezpečných pracovných postupov a poskytovaním **primeranej odbornej prípravy**.
- Poskytovali lepšie **usmernenia a odbornú prípravu** na účely posudzovania rizika a preventívnych opatrení, a to najmä **mikropodnikom a MSP**.

Poskytovali **odbornú prípravu poľnohospodárom** prostredníctvom poľnohospodárskych poradenských služieb s cieľom zlepšiť ich zručnosti a povedomie o pravidlách zdravia a bezpečnosti na farmách vrátane bezpečného používania chemických látok, najmä prípravkov na ochranu rastlín. *Komisia vyzýva sociálnych partnerov, aby:*

- Vypracovali usmernenia pre sektor zdravotnej starostlivosti, ktoré sa okrem iného zamerajú na ochranu pracovníkov pred vystavením **nebezpečným liekom** a ktoré umožnia vývoj nástroja interaktívneho hodnotenia rizík online (OiRA) osobitne pre sektor zdravotnej starostlivosti, a to v spolupráci s EU-OSHA.

2.3. Zvýšenie pripravenosti – rýchle reakcie na hrozby

V časoch krízy, akou je ochorenie COVID-19, zohráva bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci kľúčovú úlohu pri pomoci pracovníkom,

podnikom a vládám chrániť životy a riadiť riziká ohrozujúce blahobyt, kontinuitu činností a udržateľnosť. Je preto zásadné poučiť sa z pandémie ochorenia COVID-19 a zvýšiť pripravenosť na potenciálne budúce zdravotné krízy, ako aj na obnovenie práce po pandémii. Vyššia priorita by sa mala pripísať opatreniam týkajúcim sa zvýšenej hygieny, opatreniam na zmiernenie rizika šírenia ochorenia v komunite a podpore duševného zdravia, a to zlepšením včasnosti a účinnosti reakcie na také krízy, pričom by sa mali ďalej rozvinúť aj synergie medzi BOZP a verejným zdravím. Súčasný rámec súbežne s Oznámením o prvotných poznatkoch získaných z pandémie COVID-19⁶³ preto prispieva k politikám v oblasti zdravia a pomáha zvyšovať pripravenosť na budúcnosť.

Pandémia ochorenia COVID-19 odhalila dôležitosť zavedenia celkovej rámcovej povinnosti **posúdenia rizík a preventívnych opatrení** zo strany zamestnávateľa na riešenie zdravotných rizík pre pracovníkov v prípade zdravotnej krízy. Pandémia viac ako kedykoľvek predtým zdôraznila potrebu pracovníkov mať výhodu pracovného prostredia, ktoré znižuje riziko prenosu infekčných chorôb. Od vypuknutia pandémie vypracovala EU-OSHA po konzultácii s vnútroštátnymi orgánmi a so sociálnymi partnermi viacero usmerňovacích dokumentov a nástrojov⁶⁴, ktoré umožnili zamestnávateľom, najmä MSP, získať vedomosti o tom, ako splniť⁶⁵ požiadavky v oblasti BOZP v rámci rôznych fáz pandémie. Uvedené usmernenia budú prispôsobené postupnému pochopeniu rizík prostredníctvom vedy a príslušných opatrení v oblasti verejného zdravia. Okrem toho Komisia vypracuje **núdzové postupy a usmernenia** EU-OSHA, aby sa tak umožnilo rýchle zavedenie opatrení počas potenciálnych zdravotných kríz. To bude okrem iného zahŕňať ustanovenia pre aktualizované posúdenie rizík, mechanizmy pre členské štáty na včasné informovanie Komisie o výskyte zdravotných hrozieb v rôznych sektoroch a na rôznych pracoviskách, ako aj súvisiace vnútroštátne plány v oblasti BOZP.

Vírus SARS-CoV-2 bol súčasne klasifikovaný v rámci **smernice o biologických faktoroch**⁶⁶ v súlade s postupom pre naliehavé prípady. Toto rozhodnutie prispieva k zabezpečeniu ochrany pracovníkov v zariadeniach, v ktorých sa s vírusom priamo pracuje, ako napríklad v centrách výroby vakcín a ich distribúcie. Komisia bude teraz monitorovať vykonávanie uvedenej smernice a takisto vypracuje usmernenia pre inšpektorov práce s cieľom pomôcť zabezpečiť správne uplatňovanie opatrení.

Pandémia okrem iného poukázala na to, že v niektorých prípadoch mobilní a cezhraniční pracovníci vrátane **sezónnych pracovníkov** z EÚ a z krajín mimo EÚ môžu byť viac vystavení nezdravým alebo nebezpečným životným a pracovným podmienkam, ako je napríklad ubytovanie v zlom stave, preplnené ubytovacie zariadenia alebo nedostatok informácií o ich právach. V súvislosti s pandemiou COVID-19 Komisia vypracovala

⁶³ https://ec.europa.eu/info/files/communication-early-lessons-covid-19-pandemic_en.

⁶⁴ <https://osha.europa.eu/sk/themes/covid-19-resources-workplace>.

⁶⁵ <https://osha.europa.eu/sk/publications/covid-19-back-workplace-adapting-workplaces-and-protecting-workers/view>.

⁶⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES z 18. septembra 2000 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci.

usmernenia o sezónnych pracovníkoch a pracovníkoch v doprave v EÚ. V týchto usmerneniach sa členské štáty a spoločnosti vyzývajú, aby zabezpečili súlad so svojimi povinnosťami chrániť nevyhnutných a zraniteľných pracovníkov, a to aj prostredníctvom plnenia svojich povinností v oblasti BOZP. Európsky orgán práce (ELA) s podporou Európskej komisie v júni 2021 takisto začal kampaň zameranú na zvyšovanie povedomia s názvom „Rights for all seasons“ („Práva v každej sezóne“), v ktorej upozorňuje na potrebu podpory spravodlivých a bezpečných pracovných podmienok pre sezónnych pracovníkov zamestnaných v krajinách EÚ⁶⁷. Okrem toho EU-OSHA v spolupráci s Výborom vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce realizuje prieskum názorov inšpektorov práce v oblasti BOZP na vysokorizikové povolania vrátane sezónnej práce vo všetkých členských štátoch.

Zatiaľ čo sa prístup EÚ v oblasti BOZP zameriava na prevenciu, je takisto dôležité podporovať pracovníkov nakazených ochorením COVID-19, ako aj rodiny, ktoré prišli o svojich členov, pretože boli v zamestnaní vystavení vírusu SARS-CoV-2. Na tento účel väčšina členských štátov oznámila, že ochorenie COVID-19 uznáva za chorobu z povolania. Hoci choroba z povolania je záležitosťou úzko spojenou so sociálnym zabezpečením, ktoré je vnútroštátnou

Uznávanie ochorenia COVID-19 ako choroby z povolania alebo pracovného úrazu je už realitou v 25 členských štátoch. Francúzsko napríklad zaviedlo v septembri 2020 nariadenie vlády, ktoré umožňuje automatické uznanie pre pracovníkov v zdravotníctve a podobných pracovníkov a odborníkov v prípadoch vedúcich k vážnej infekcii dýchacích ciest. Francúzsko okrem toho umožňuje kompenzáciu takých prípadov. V Dánsku môžu byť prípady ochorenia COVID-19 uznané a kompenzované ako choroby z povolania a pracovné úrazy vo všetkých povolaniach, a to po posúdení príslušnými orgánmi.

právomocou, v **odporúčaní Komisie o chorobách z povolania**⁶⁸ sa podporuje uznávanie chorôb z povolania uvedených v odporúčaní členskými štátmi s cieľom podporiť zblížovanie.

Komisia:

- Bezodkladne vykoná dôkladné posúdenie vplyvov pandémie a efektívnosť rámcov EÚ a vnútroštátnych rámcov v oblasti BOZP s cieľom vypracovať **núdzové postupy a usmernenia v záujme** rýchleho zavedenia, vykonávania a monitorovania opatrení počas **potenciálnych budúcich zdravotných kríz**, a to v úzkej spolupráci s aktérmi v oblasti verejného zdravia.
- Aktualizuje **odporúčanie Komisie o chorobách z povolania tak, aby zahŕňalo ochorenie COVID-19**, a to do roku 2022.
- Vypracuje **usmernenie pre inšpektorov práce** týkajúce sa posudzovania kvality posúdenia rizík a opatrení na riadenie rizík v rámci smernice o biologických faktoroch do roku 2022.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

⁶⁷ <https://www.ela.europa.eu/en/news/rights-all-seasons-european-labour-authority-supports-fair-work-seasonal-workers>.

⁶⁸ Odporúčanie Komisie z 19. septembra 2003 týkajúce sa európskeho zoznamu chorôb z povolania.

- Vypracovali plány pripravenosti pre budúce krízy v rámci vnútroštátnych stratégií v oblasti BOZP vrátane vykonávania usmernení a nástrojov EÚ.
- Vypracovali mechanizmy koordinácie medzi orgánmi verejného zdravia a orgánmi v oblasti BOZP do roku 2023.
- Zvýšili monitorovacie a účinné kontroly povinností v oblasti BOZP, pokiaľ ide o sezónnych pracovníkov vo vysokorizikových povolaniach.
- Posilnili spoluprácu a výmenu informácií medzi inšpektorátmi práce a inými relevantnými vnútroštátnymi orgánmi s cieľom zlepšiť zdravotné a bezpečnostné normy vo všetkých sektoroch zamestnanosti.

3. VYKONÁVANIE AKTUALIZOVANÉHO STRATEGICKÉHO RÁMCA

Tento strategický rámec podporí: i) posilnená **dôkazová základňa**; ii) silný **sociálny dialóg**; iii) mobilizované **financovanie**; iv) zlepšené **presadzovanie** a v) **zvyšovanie povedomia**.

Členské štáty budú musieť **vo vnútroštátnych stratégiách v oblasti BOZP riešiť environmentálne a digitálne otázky a zlepšiť prevenciu a pripravenosť** s cieľom zabezpečiť, aby sa aktualizované opatrenia a prístupy dostali na samotné pracovisko.

Na úrovni podniku sa to premietne do **plánovacích a anticipačných opatrení zo strany zamestnávateľov**. Na ich podporu pri tejto transformácii sú potrebné ciele a aktualizované **usmernenia**, ako aj **zvyšovanie povedomia a digitálne nástroje** s osobitným zameraním na MSP, a to s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pracovníkov a udržateľné riešenia, a zároveň aj zachovať konkurencieschopnosť.

- **Sociálny dialóg**

Sociálni partneri majú zvlášť dobré predpoklady na to, aby našli riešenia prispôbené okolnostiam osobitnej činnosti alebo osobitného sektora. Sektorový sociálny dialóg EÚ významne prispieva k účinnému vykonávaniu právnych predpisov EÚ v oblasti BOZP. Komisia bude spolupracovať so sociálnymi partnermi, aby identifikovala príslušné oblasti a opatrenia na odvetvovej úrovni s cieľom vykonávať tento strategický rámec.

- **Dôkazová základňa**

Výskum a zber údajov na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni sú predpokladom na prevenciu chorôb z povolania a pracovných úrazov. V právnych predpisoch a politike v oblasti BOZP sa zohľadňujú vedecké odporúčania a najnovší technologický vývoj. Komisia vďaka tomu môže pokračovať v tvorbe politiky na základe dôkazov, ako sa stanovuje v Oznámení o lepšej právnej regulácii z roku 2021⁶⁹.

Prieskumy, zber údajov a partnerské preskúmania zamerané na špecifické subjekty v súčasnom rámci, a to na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ, budú odrazovými mostíkmi

⁶⁹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-joining-forces-make-better-laws_en.

k cieľom týkajúcim sa riešenia zmeny, prevencie a pripravenosti v oblasti BOZP. V opatreniach sa musí zohľadniť rodové hľadisko a musia byť prispôbené okolnostiam všetkých pracovníkov vrátane: i) potrieb mladých pracovníkov, ktorí začínajú pracovný život; ii) potrieb ľudí so zdravotným postihnutím a iii) potrieb starnúcej pracovnej sily, ktorá musí držať krok s rýchlym vývojom moderných technológií a v rámci ktorej rastie výskyt chronických chorôb a stavov spôsobujúcich zdravotné postihnutie⁷⁰.

- ***Uplatňovanie a monitorovanie strategického rámca***

Úspech tohto strategického rámca vo veľkej miere závisí od jeho vykonávania na národnej a miestnej úrovni. Na dosiahnutie úspechu sa členské štáty vyzývajú, aby: i) **aktualizovali svoje súčasné stratégie v oblasti BOZP**; ii) zohľadnili aktualizovaný prístup k ochrane pracovníkov na miestnej úrovni a iii) riešili klesajúci trend v počte inšpekcií práce v niektorých členských štátoch⁷¹ posilnením inšpekcií v teréne.

Na **samite zameranom na zhodnotenie situácie BOZP** plánovanom v roku 2023, na ktorom sa zídu inštitúcie EÚ, členské štáty, sociálni partneri, EU-OSHA a ďalšie príslušné zainteresované strany, sa nadviaže na prvé získané poznatky a odporúčia sa akékoľvek potrebné presmerovanie tejto stratégie. Samit sa zameria na pokrok dosiahnutý v rámci prístupu „vízie nulovej úmrtnosti“, pokiaľ ide o úmrtia súvisiace so zamestnaním, ako aj na pripravenosť na potenciálne budúce ohrozenia zdravia a bezpečnosti pracovníkov.

Komisia v rámci akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv a v rámci revidovaného sociálneho prehľadu navrhla **nový ukazovateľ smrteľných pracovných úrazov**. Tento nový ukazovateľ bude kľúčovým prvkom monitorovania prístupu „vízie nulovej úmrtnosti“ EÚ.

Tento strategický rámec pomôže zlepšiť aj **uplatňovanie a presadzovanie existujúceho práva EÚ**, napr. pri **práci inšpektorov práce**, a to s podporou príslušných aktérov (napr. Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, EU-OSHA a Výbor vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce). Poskytovaním usmernení a odbornej prípravy na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni inšpektorom práce s cieľom podporiť spoluprácu a inovatívne metódy inšpekcie sa zlepší konzistentné presadzovanie v členských štátoch. Okrem toho bude Komisia spolupracovať s EU-OSHA na vývoji podporných nástrojov a usmernení pre zamestnávateľov, najmä mikropodniky a malé podniky, v záujme dodržiavania právnych predpisov v oblasti BOZP.

⁷⁰ Starnúca pracovná sila: dôsledky pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Prehľad výskumu. EU-OSHA, 2016.

⁷¹ Európska komisia (2021): *Study to support the evaluation of the EU Strategic Framework on health and safety at work 2014-2020 – Final Report* (Štúdiá zameraná na podporu hodnotenia strategického rámca EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2014 – 2020 – záverečná správa).

- **Zvyšovanie povedomia a budovanie kapacít**

Na splnenie prístupu „vízie nulovej úmrtnosti“, pokiaľ ide o úmrtia súvisiace so zamestnaním, je potrebné splniť dve podmienky: i) **zvyšovanie povedomia** o rizikách týkajúcich sa pracovných úrazov, zranení a chorôb z povolania; ii) **budovanie kapacít** zamestnávateľov s cieľom zabezpečiť bezpečnosť pri práci vďaka odbornej príprave a vzdelaniu a iii) všetci aktéri prijímú svoju zodpovednosť, pokiaľ ide o dodržiavanie pravidiel a usmernení. EU-OSHA sa bude nepretržite zameriavať na zvyšovanie povedomia, najmä prostredníctvom svojho prehľadu BOZP o digitalizácii a kampane za zdravé pracoviská na roky 2023 až 2025: BOZP a digitalizácia. Prispieje to k prehĺbeniu vedomostí a k zvýšenému povedomiu o rizikách tohto vývoja.

- **Financovanie**

Na mobilizáciu investícií do opatrení v oblasti BOZP možno použiť finančné prostriedky EÚ, a to najmä Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a fondy politiky súdržnosti. Modernizáciu EÚ podporí viac ako 50 % nového dlhodobého rozpočtu EÚ a nástroja NextGenerationEU, a to najmä prostredníctvom investovania do výskumu a inovácií, zelenej a digitálnej transformácie, pripravenosti, obnovy a odolnosti. Európsky sociálny fond plus (ďalej len „ESF+“) je k dispozícii na podporu opatrení zameraných na podporu udržateľného, kvalitného zamestnania a sociálnej inklúzie, na ktorú je vyčlenených 25 % prostriedkov. Členské štáty môžu použiť ESF+ na investície do: i) inovatívnej a produktívnejšej organizácie práce; ii) odbornej prípravy; iii) informačných kampaní a kampaní zameraných na zvyšovanie povedomia v súvislosti so zdravým životným štýlom; iv) dobrých podmienok na pracovisku a v) podpory pre inšpektorov práce. Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“) môže prispieť lepšie prispôbenými pracovnými prostrediami, digitálnymi riešeniami a vybavením. Pomocou EFRR a Kohézneho fondu možno podporiť pripojiteľnosť vidieckych oblastí a vzdialených regiónov. Nový program EÚ v oblasti zdravia, EU4Health na roky 2021 – 2027, takisto poskytne značnú podporu na boj proti rakovine. Okrem toho EU4Health na roky 2021 – 2027 prispieje k: i) prevencii chorôb a podpore zdravia u starnúcej populácie a ii) posilnenému dohľadu nad ohrozeniami zdravia. EÚ takisto podporí členské štáty vo výskume v oblasti zdravia misiou programu Horizont Európa⁷² proti rakovine, v ktorej sa prostredníctvom Nástroja na prepájanie Európy integrujú inovatívne prístupy k výskumu a verejnému zdraviu s dôrazom kladeným na prevenciu rakoviny a s infraštruktúrou potrebnou pre digitálne nástroje v oblasti zdravia. Niekoľko tém súvisiacich s BOZP bolo navrhnutých v prvých pracovných programoch programu Horizont Európa v rámci klastra Zdravie. Okrem toho výsledky z prebiehajúceho výskumu o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci financovaného programom Horizont 2020 poskytnú cenné údaje, napríklad pokiaľ ide o duševné zdravie pri práci⁷³. Nový Nástroj technickej

⁷² Celkovým cieľom misie je „zachrániť do roku 2030 viac ako tri milióny životov a zabezpečiť ľuďom postihnutým rakovinou dlhší a lepší život“.

⁷³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/03a2c022-9c01-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-199503195#document-info>.

podpory je takisto k dispozícii, aby pomohol členským štátom navrhnúť a zaviesť reformy v oblasti BOZP.

4. CELOSVETOVÁ PODPORA ÚČINNÝCH NORIEM V OBLASTI BOZP

V globalizovanom svete sa ohrozenia zdravia a bezpečnosti nezastavia na hraniciach. Krajiny celého sveta využívajú výhody výmeny najlepších postupov a učenia sa zo skúseností iných. Kľúčové je **posilniť spoluprácu s partnerskými krajinami EÚ, regionálnymi a medzinárodnými organizáciami a inými medzinárodnými fórami s cieľom sprísniť normy v oblasti BOZP na celom svete.**

Komisia bude spolupracovať s Medzinárodnou organizáciou práce (ďalej len „MOP“) s cieľom vykonávať deklaráciu MOP prijatú v roku 2019 pri príležitosti stého výročia jej vzniku a nadviazať na ňu. Táto spolupráca bude zahŕňať podporu integrácie práva na bezpečné a zdravé pracovné podmienky do rámca MOP základných zásad a práv pri práci. Zvlášť relevantná bude spolupráca s MOP a WHO, pokiaľ ide o údaje a vedomosti. Táto spolupráca bude zahŕňať podporu, a to spolu s členskými štátmi, pokiaľ ide o vytvorenie nového ukazovateľa miery úmrtnosti v dôsledku chorôb, ktoré možno pripísať rizikovým faktorom pri práci, ako súčasťou cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

Komisia podporí BOZP v rámci globálnych dodávateľských reťazcov a spoločností, ktoré pôsobia v krajinách s nízkym a so stredným príjmom. To bude zahŕňať najmä pokračujúcu spoluprácu na iniciatívach týkajúcich sa rámca, ako je fond vízie nulovej úmrtnosti krajín G7, dohoda o bezpečnejších pracoviskách skupiny G20 a sieť odborníkov v oblasti BOZP.

Kľúčové je: i) zabezpečiť, aby sa normy BOZP náležite zohľadňovali ako súčasť záväzkov v oblasti pracovných a sociálnych noriem a ii) presadzovať v budúcich obchodných dohodách EÚ širšiu otázku dôstojnej práce. Tieto záväzky by malo podporiť účinné vykonávanie obchodných dohôd EÚ, a to v nadväznosti na nedávny príklad Dohody medzi Európskou úniou a Japonskom o hospodárskom partnerstve.

Komisia bude aj naďalej rozvíjať bilaterálnu spoluprácu s partnerskými krajinami s cieľom podporiť lepšie pracovné podmienky a riešiť tak nerovnosti a napredovať v ľudskom rozvoji na celom svete. Okrem toho sa obnoví bilaterálna spolupráca s USA v rámci revidovaného a aktualizovaného spoločného programu BOZP a začne sa nová spolupráca, najmä s Kanadou.

Kandidátske krajiny a potenciálni kandidáti budú podporovaní v úsilí zosúladiť svoje právne rámce a politiky v oblasti BOZP s *acquis* Únie. Pokiaľ ide o západný Balkán, zahŕňa to podporu prostredníctvom: i) procesu ekonomického a reformného programu; ii) zasadnutí podvýboru; iii) kapitoly 19 rokovaní, pokiaľ je to relevantné a iv) finančnej pomoci poskytnutej na činnosti EU-OSHA a na podporu agentúr v oblasti BOZP.

Bilaterálna spolupráca v oblasti BOZP sa bude rozvíjať aj s východným a južným susedstvom EÚ, ako aj podporou regionálnej spolupráce, a to aj prostredníctvom Východného partnerstva a Únie pre Stredozemie.

5. ZÁVER

Cieľom tohto strategického rámca je mobilizovať inštitúcie EÚ, členské štáty, sociálnych partnerov a ďalšie príslušné zainteresované strany v súvislosti so spoločnými prioritami v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Vzťahuje sa na všetky príslušné strany zaoberajúce sa ochranou zdravia a bezpečnosťou pri práci (vnútroštátne správy vrátane inšpektorátov práce, zamestnávateľov, pracovníkov a ďalších príslušných aktérov z oblasti BOZP) a vytvára rámec pre činnosť, spoluprácu a výmenu.

Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi a sociálnymi partnermi s cieľom: i) riešiť **zmenu** v novom svete práce; ii) zlepšiť **predchádzanie** pracovným úrazom a chorobám z povolania v súlade s **prístupom „vízie nulovej úmrtnosti“** a iii) zvýšiť **pripravenosť** na potenciálne budúce zdravotné krízy.

Komisia vyzýva členské krajiny, aby aktualizovali a vypracovali svoje vnútroštátne stratégie v oblasti BOZP v súlade s týmto strategickým rámcom – v spolupráci so sociálnymi partnermi – s cieľom zabezpečiť, aby sa nové opatrenia uplatňovali v praxi. **Samit o BOZP v roku 2023** umožní zhodnotiť pokrok v tomto ambicióznom rámci, ako aj vyhodnotiť jeho adaptáciu vzhľadom na rýchlo sa meniaci kontext.